

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref
12/3367

Vår ref
201202848-/ELU

Dato
27.09.2012

Behov for og organisering av et system for analyse og formidling av kompetanseframskrivninger i Norge - Høring

Vi viser til Kunnskapsdepartementets ekspedisjon av 27. juni 2012.

Helse- og omsorgsdepartementet har følgende merknader i saken:

1. Om det er behov for og ønskelig å etablere et system for kartlegging, analyser og dialog om framtidige kompetansebehov i Norge

Myndighetene benytter i dag HELSEMOD i arbeidet med å dimensjonere helse- og sosialutdanningene. HELSEMOD er et planleggingsverktøy som benyttes til framskrivninger av balansen mellom tilbud av og etterspørsel etter helse- og sosialpersonell. Statistisk sentralbyrå har siden midten av 1990-tallet hatt ansvar for oppdatering og videreutvikling av modellen. Oppdaterte framskrivninger har vanligvis blitt publisert med tre-fire års mellomrom, der den siste ble publisert i 2012. Fra og med framskrivningen publisert i 2002 er arbeidet utført på oppdrag fra Helsedirektoratet.

For omsorgstjenestene benyttes i tillegg MAKKO, som er en makromodell for fremskrivninger av sysselsettingen og antall mottakere innenfor ulike kommunale tjenesteytende sektorer. Denne oppdateres vanligvis hvert 3-4 år på oppdrag fra departementet.

Helse- og omsorgsdepartementets erfaring er at HELSEMOD og MAKKO kun i begrenset grad dekker departementets behov. For det første er ikke disse modellene effektive planleggingsverktøy for å kunne forutse personell- og kompetansebehov i helse- og omsorgssektoren i framtida, verken på nasjonalt, regionalt eller lokalt nivå. Modellene er i hovedsak fremskrivninger av dagens situasjon ut fra forventet utvikling

av demografi og BNP. Videre opplever departementet at fremskrivningene raskt blir utdatert på grunn av endringer som modellene vanskelig kan ta høyde for, som endringer i arbeidsmarkedet, økonomien, ny politikk mv. Departementet opplever i tillegg at det lange oppholdet mellom fremskrivningene er en utfordring for SSB med hensyn til å opprettholde modellkompetansen på HELSEMOD og til å finne personellressurser til å gjennomføre HELSEMOD-framskrivningene.

Helse- og omsorgsdepartementet har behov for oppdaterte fremskrivninger av kompetansebehovet i tjenestene, som ikke bare er lineære fremskrivninger av dagens situasjon, men som også er begrunnet i grundige analyser av andre faktorer enn demografi og BNP, og i en tett dialog med ulike forskningsmiljøer. Dette forutsetter et fremskrivningsarbeid av mer kontinuerlig art enn i dag. Helse- og omsorgsdepartementet stiller seg derfor positiv til å etablere et system for kartlegging, analyser og dialog om framtidig kompetansebehov.

2. Om hvordan man eventuelt bør gå fram for å etablere et fremskrivnings-system som i størst mulig grad imøtekommer ulike parters behov for kompetanse om framtidige behov for kompetent arbeidskraft i tråd med intensjonene beskrevet i St. meld. nr. 44

Helse- og omsorgsdepartementet er enig i VOX-rapportens anbefaling om å samordne fremskrivningsvirksomheten i Norge. Forslaget om å opprette en koordinerende enhet er en mulig innretning på en slik samordning.

Departementet vurderer at de viktigste funksjonene til en koordinerende enhet vil være innsamling og sammenfatning av relevant data, formidling av resultater, samt tydeliggjøring av forbehold og svakheter ved disse. Departementet vurderer at en koordinerende enhet ikke bør ha som oppgave å vurdere konsekvenser ved resultatene eller anbefale mulige tiltak.

3. Om hvordan hensiktsmessige arbeidsformer kan utvikles slik at ulike parter får mulighet og anledning til å bidra med informasjon og vurderinger om framtidige kompetansebehov i det norske samfunnet, herunder hvordan dialogen mellom eksisterende forskningsmiljøer, parter i arbeidslivet og forskjellige typer myndigheter kan ivaretas og videreutvikles

Departementet vurderer at en koordinerende enhet bør inneha en viss analytisk kapasitet til å vurdere robustheten til fremskrivnings- og kartleggingsmetodene. Enheten bør også kunne gjøre vurderinger knyttet til forbedringer ved eksisterende metoder og eventuelle nye metoder som kan gi et bedre bilde av framtidens kompetansebehov i Norge.

I tillegg må enheten være i stand til å sammenfatte og formidle resultatene på en hensiktsmessig måte. Det er i denne sammenheng viktig at målgruppe er tydeliggjort, slik at formidlingen kan målrettes til disse.

4. Om et slikt system selv bør drive selvstendig analyse- og utredningsarbeid eller om det i første rekke skal ha en funksjon som koordinator og utvikle møteplasser for dialog, konferanser m.m.

Departementet vurderer at det vil være mest hensiktsmessig at eventuelt analyse- og utredningsarbeid på bakgrunn av resultater som har framkommet i framskrivningsvirksomheten utføres av institusjoner som innehar høy kompetanse på kvantitative og kvalitative metoder. Det vil være kostnadskrevende å bygge opp slik kompetanse i en koordinerende enhet. Videre vil det være en fordel at slikt arbeid utføres uavhengig av koordinerende enhet.

Som det blant annet påpekes i vedlagte VOX-rapport er det avgjørende at denne type framskrivningsarbeid er nyttig for oppdragsgiverne. Oppretting av et system for arbeid med framtidig kompetansebehov i Norge bør derfor i første omgang være et prøveprosjekt. Vurderinger av den faktiske nytten av systemet bør ligge til grunn for eventuell beslutning om å gjøre systemet permanent.

5. Hvilke formidlingsformer og brukergrupper skal prosjektet først og fremst innrettes mot, hvilken tidshorisont bør systemet rette sin oppmerksomhet mot, og hvilke typer resultater og innsikt skal det utvikle, tolke og videreformidle

Departementet mener at en foreslått koordinerende enhet hovedsakelig bør ha ansvar for å formidle resultater til oppdragsgivere, deltakere i aktuelle ekspertgrupper og regionale nettverk og andre relevante offentlige og private aktører. Formidling av informasjon til publikum i forbindelse med utdannings- og karrierevalg bør ivaretas av andre aktører, som utdanning.no, på bakgrunn av informasjon formidlet av den koordinerende enheten.

Med vennlig hilsen

Else JB Andersen
Else JB Andersen e.f.
avdelingsdirektør

E. Lien Utstumo
E.Lien Utstumo
rådgiver